

Srinivas

SINO: 77

ACCNO: 3489

సందివాడ కామేశ్వరరావు,

చి. ఏ.

స్వప్నము.

ప్రంథకర్త:

నందివాడ కామేశ్వరరావు, బి. ఏ.

కాకినాడ.

కాకినాడ.

కాకినాడముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1932.

కాఫీరైటు]

నానీ: ఓ.కె.

స్వప్నము.

1 వ రంగము.

(మదరాసులో తంబుచెట్టి వీధిలో ఒక రెండంతస్తుల మేడ- తంబుచెట్టి వీధికాదు, వీధిలో పెడితే ఆవీధిలో ఈ రంగమనుకొనవచ్చును. కాని మన ప్రధానపాత్రలు సమయమంతయులా రావీధిలోనే రెండంతస్తుల మేడమీద ఉండేవారు. పైఅంతస్తుమీద దోంగది దానికి వీధిలోని కోకిలికి ఉండి. ఇది చాలామటుభయము. గదిలో చిన్నమంచాలు మూడు

పక్కలు వేసి ఉన్నాయి. గోడమీద టిక్క- టిక్క-మని కొడుతూ పురాతనమువాచీ ఒకటుంది. ఎనిమిది గంటలు కావస్తూన్నాదావాచిలో. పక్కగదిలోంచి దాసిది వెంకి ఆరేళ్ళ కుర్రాడి విషమైకొని వస్తుంది. వాడు తిన్నగా ఉండక గింజుకుంటుంటాడు. సమయమంతలవారి చిన్నబ్బాయి గోపి. మంచి పుష్టిగా సొగసుగా ఉంటాడు. కాని చాలా అల్లడిపిల్లాడు. దాసి వెంకి చిన్నది. పదారేళ్ళుంటాయి. దాసిదేవా మంచి బట్టలే కట్టికొని ఉంటుంది. తన సరసు డెవ్వడో చెప్పలో యేదో హాస్యమాడుచున్నట్లు యెప్పుడు నవ్వుచుంటుంది.)

గోపి:—(పెనుగులాడుతు) అప్పిడే పడుకోమన్నావే
ఎనిమిదైనా కాలేదు ?

(పెంకి యథాప్రకారము చిన్ననవ్వు నవ్వుకుంటూ
బలవంతంగా గోపిని పడుకోపెడుతుంటుంది. ఊహా పడుకో
డు. గోపి కేకలువిని తల్లి వస్తుంది. ఆవిడపేరు ఆనందమయి.
ఆవిడకోముప్పై వస్తుంటాయి. పేరుకుతగ్గలే చాలా సర్దా
మనిషి. మాట్లాడితే పిల్లలని కొట్టడము, తిట్టడములేదు.
పిల్లలెంత అల్లరిచేస్తే అంతశాంత మావిడకు. ఇకను ఇంకో అ
తిపరిశుభ్రంగా ఉండాలి. ఏచుట్టమో పక్కమో అయింటి

కొచ్చేడంటే ఆపరిశుభ్రితచూచి హాయిహాయి అనకుండా ఉం
 డలేదు. తల్లి వెనకాలే పెద్దకొడుకు కేషు, కూతురు మీనా
 వస్తారు. కేషుకు పడేళ్లుంటాయి, మీన కెనిమిది. మీన చి
 న్నపిల్లయినా, ఊహలెక్కువ. ఎప్పుడు ఏదో ఒకటాలోచిస్తూ
 ఉంటుంది. రెక్కలుంటే ఓమారింద్రలోకము అది చూచివ
 చ్చి ఉందునుకదా అనుకొంటుంది. ఆపిల్లకి మొగ్గాళ్లుంటే
 ఒకవిధమైన అసూయ, ద్వేషముకూడాను. ఆడదానినైతే నే
 మి నేనుమూలము తక్కినవాళ్లలాX మొగ్గాళ్లకి అణిగి మణిగి
 దానీదానిలాగుండనన్నట్లు, స్వభావము కనిపిస్తూ ఉంటుంది.

పీల్చ చామసచాయ అయినా చురుకుగా ఉండడము చేత,
 అందంగా కనిపిస్తుంది. ఈపీల్చతో రెండుమాటలాడుదా
 మా అని పైవాళ్ళ కనిపిస్తుంది. మోకాళ్ళు దిగిగనిపరికిణీ
 కట్టుకొంది. పెడలో నాజుకుగా ఓబంగారపు గొలుసుంది.
 ఈవిడ మన కథానాయకురాలు అవడంచేత ఇంతదూరంచె
 వ్వవలసివచ్చింది. కేసు, మినా వాళ్ళ వాళ్ళ మంచాలమీద
 వదుకొంటారు. తల్లి మీదచపక్క-మీద కూర్చొని పీల్చలల్లరి
 మాటలు వింటూ నవ్వుచుంటుంది. మధ్యమధ్య వాళ్ళకి సమా
 థాసము చెపుతుంటుంది.)

కేసు:—(ఎవ్వరు చూడండి తాను కనిపెట్టినట్లు)
 అమ్మా! మే మెలా ఆటాడుకుంటాము. నేను నాన్నగారు, మీ
 న అమ్మగారు- ఏం? (తనచుట్టూలాగు పెద్దగొంతుకతో) ఏమీ
 టాఅల్లరి!

మీన—(ఇంకేదో ఆలోచిస్తూ) మనకోపిల్లుకొందట!
 కేసు—(స్వర్గాగా) అవును. ఏమేవ్! శుభమైనవార్త.
 (అసలు తల్లికే సంతానము కలిగినట్లులు తెలియనట్లు) ను
 వ్యోప్తిలతల్లిపై నావు. (మీన ఎంతోసంతోషిస్తుంది). అసలు
 సంగతి మచ్చిపోయేవు. పిల్లా పిల్లాడా అని అడగవు?

మీన—ఎవ్వరై తేనేమి? ఎవ్వరో ఒకరు కలిగేరు
అంతేచాలు.

శేషు—(చిన్నబుచ్చినట్లుగా) ఆడాల్సికి మొగాల్సికి పో
ధమిదే! నువ్వను.

మీన—ఏమండీ! ఏంచేస్తున్నారు? మీరు సంతా
నవంతులైనారు.

ఆనంద—(పొరుగింటావిడ సుందరమ్మ మొగుడుతో
మాటలాడడము విందికాబోలు, ఈముండ నితనలో లానున
పువ్వుకొంటుంటుంది)

శేషు—పిల్లా పిల్లాడా ?

మీన—పిల్ల.

శేషు—(లేక లేక ఏదో ముసలికాలములో సంతానము కలిగితే అది ఆడపిల్ల అయిందే, తనలక్షరూపాయిలాస్తి ఏవారసులతో పోతున్నాడే అన్నట్లు) ఊ ! ఊ !

మీన—ఏమండీ అలాఉన్నారు ?

శేషు—మళ్ళీ అను.

మీన—ఏమండీ మళ్ళీ మీరు సంతానవంతులైనారు.

శ్రేష్ఠ — (అన్నా ఏమిజబాబువస్తుందిరా బాబు అన్న
టూ) పిల్లా పిల్లాడా ?

మీన — పిల్లాడు.

శ్రేష్ఠ — (కన్నులు కలిగిన భాగ్యమన్నట్లు) ఏడి! ఏడి!
గోపి — (పక్క-మీదనుంచి లేచిపోతూ) అన్నా

నేనూ అడతానురా ?

శ్రేష్ఠ — మాకు మరెవ్వరు అక్కలేదు.

గోపి — (చిన్నబోతు) అయితే నేను మీ కొడుకునై

పుట్టేవద్దురా ?

శేషు—మాకిర్లరు పుట్టేరస్సడే- చాలు.

గోపి—(ఏడుపు మొగము పెట్టుకొంటూ) నేనెవ్వరికీ
అక్కడేదు ?

ఆనందమయి—ఎవ్వరికీ అక్కడేకపోవడమేమిటోయి
నాయనా, నాకు కావాలి.

గోపి—(సంతోషంగా) పిల్లా పిల్లాడా ?

ఆనంద—(ఎంతో ఆనందంగా) పిల్లాడు.

(గోపికి విజయము కలుగుతుంది. శేషు కపజయము.
ఇంతలోకి వాళ్ల నాన్న పెంకటశివు డొస్తాడు. దురద్రష్టవశా

తు అతను పిల్లలంతాను చూచి సంఘోషించడానికి తగిన
 నితిలోలేడు. అతను నిజంగా మంచివాడే. సర్వో అయిన మ
 నిషి స్వతాగా - కాని కచ్చేరిలో పలివాడిచేత తప్పనూ లే
 కపోయిన చీవాట్లొత్తినా, తన్ను కుర్చీకి మేకువేసి కొట్టిన
 ట్లు కదలకుండా కూర్చోని, కాగితాలు కట్టకనబడేవరకు
 రాసిరాసి, ఆరేనా, ఏదైనా పెఅధికారి లేవకపోతే తన్ను,
 తన్ను పుట్టించిన వాడిని తిట్టకొంటూ ఇంటికే తొమ్మిదిగంట
 లకు రావడవము. అలాంటివా డేలా ఉంటాడు? అతని కేల
 య్యవారికన్లో దొరికి ఉంటే బాగుండిపోవును. కాని యీ

కచ్చేరీలో ఇన్ని పడుగాపులుంటుంటే అదేలాగే- ఇటువంటి
 పెంకటశివుడుగానిది రంగములోకి తీసుకొచ్చేమని నూకూ
 విచారంగా ఉంది.)

పెంకట—(పెల్లముక్కోనము ఈపట్నము వీధువీధులు
 వెదకినట్లు ఆఖరకు ! ఈవిడగారు బంటింట్లోనా ఉండన్నట్లు)
 ఏమేవ్ ! ఇక్కడ ఉన్నావు ?

ఆనం—(ఈయనగారు కచ్చేరీలో ఏదో బహుమాన
 ము పుచ్చుకొన్నారు కాబోలు, ఏదో ఉపద్రవముందనుకొని)
 నమండి నుసంగతి ?

వెంకట—(కచ్చేరిలో పై అధికారి ఏదో తన్నడిగిన టులు, తాను మరిచిపోయి జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుచున్నట్లు,)
 ఏంసంగతి! ఏంసంగతి! కాళ్ళు కడుకొందికి కొంచెము నీర్చివ్వవు?

మీన—(అన్నింటికి తానే పెద్దలాగు) ఉండునాన్నా
 నేను తెచ్చియిస్తా. (అని పక్క-మీదనుంచి చంగునకెంతు
 తుంది)

వెంకట—(కచ్చేరిలో పగిలీ అనామధేయుడు దమ్మొడ్డిచెయ్యనివాడు తనపై కోపగించుకొంటే, నేను వీళ్ళమీద కేకలు పెయ్యలేనా అన్నట్లు)- తంతాను, పడుకో.

ఆనం—(అతినినయవిధేయలతో - భర్త కచ్చేరిలోప
డిన తాపమును పోగొట్టునట్లు చల్లని మాటలతో) ఇదిగో
నండి ఇస్తాను. చల్లని చెంబుతో వేడినీళ్లుపెట్టెను. ఇదిగోవీళ్ల
ని పడుకోబెట్టి—

గోపి—(ఏదోపని ఉన్నట్లు) అమ్మా! నేనెప్పుడు
పుట్టినా?

ఆనంద—రాత్రిపదిగంటలకు.

గోపి—పదిగంటలకా? నేను పుట్టినప్పుడు నీకు మొ
లుకవరా లేదుకదా?

అనంద—(నవ్విచు)— రాశీదోయి,

వెంటట—(ఏమిటో ఇల్లంతా కూలిపడిపోతుంటే

తన పెళ్ళాము సలహా వుప్పుకొనుచున్నట్లు)— ఏమేవ్ ! నన్నీ

యింటిలో ఉండమన్నావా ? పొమ్మన్నవా ?

అనంద—(గ్రహించి) నాయనా పక్షకొండోయి,

మీ నాన్నగారికి కోడలువస్తున్నాడి మాచేరా ! కేకలెయ్య

కండి ! (అప్పుడు వెంకి మందులీనా పట్టికొని వస్తుంది)—

ఏమిటేటది, అంగోపి, దొంగ, మందు తాగకుండాపడుకొం

టున్నావా ?

గోపీ—(వెంటనే) నేనుతాగను.

అనంద—(నెమ్మదిగా) ఇదిగో నీకేమిస్తానోచూడు
మందుతాగేవంటే- (అని పక్కగదిలోనికి వెళ్తుంది)

వెంకట—ఓహీ! వాల్లనిముద్దుచేసి పాడుచేస్తున్నావు.
(తనచిన్నతనం జ్ఞాపకము తెచ్చుకొంటూ) గోపీనేను నీ అంత
పృథు మందు గుటగుట తాగేసి వాడిని.

మీన—(తనతండ్రిగదా ఇంతధైర్యశాలని అతనిని
చూస్తూ) నువ్విప్పుడు తాగుతున్నమందు మరీచేమకదా
వానాన్న?

వెంకట—(మంచిమాటే అంది మీన, ఈతరుణము పోకూడదను కొంటూ)- చేదా చేదున్నరా? ఆమందునీసా ఎక్కడాకనబడకుండా ఉంది కాని లేకపోతేనా ఒక్కగుటకలో తాగేసి ఉండును.

మీన—(పరోపకారమే తనవశములాగు) నాకు తెలుసు నాన్నా ఎక్కడుందో - తీసుకొస్తాఉండు - (తండ్రి) ఆ పేలోగా పక్కదిలోకి వెళ్లి అతనిమందునీసా తీసుకొస్తుంది.) ఇదిగో నాన్నా.

వెంకట—(వెక్కిరింపుగా) ఆఁ దొరికిందా ?

మీన—(మందోహాసులోపోసి యిస్తూ) చూడు గోపి!
నాన్నేలాతాగేస్తాడో!

వెంకట—మొదట గోపి తాగివే.

గోపి—(తండ్రిమూటలు సమర్థకూడదు, దగుల్ బాజీ
అన్నట్లు)—నాన్న మొదట తాగివే—

వెంకట—తాగకపోవేమానీ. నాకేంనువ్వేదగ్గుతుం
టావు!

మీన—(తండ్రి) తాననుకొన్నంత ధైర్యశాలికాడా
అని అనుమానిస్తూ) గుటగుట తాగేనీవాడెన్నావు?

పెంకట—గోపితాగతే.

గోపి—నుచ్చితాగతే.

మీన—(మధ్యవర్తిగా) పోసే ఇద్దరు ఒక్కమాత్రే
తాXండి.

(ఓ అలాగే అని గోపి వాళ్ళనాన్న యిద్దరు మందు స్వాసులు
నోటిదగ్గర పెట్టుకొంటారు. గోపి తాగేస్తాడు. పెంకటశివుడు
తాXకుడా స్వాసు క్రింద పెట్టేస్తాడు)

శేషు—నాన్న తాXలేరు (గోపి యింతమోసము
జరిగిందికదా అని మనోవ్యధతో ఏడుస్తూంటాడు.)

వెంకట—ఏమిటిరా గోపి ఆయేడుపు? నోరుముయ్యి.
(అనందమయి బిగ్గెత్తుపట్టాకొని వస్తుంది.)

గోపి—అమ్మా! నాన్న మందు తాగుతానని తా
గలేదే! (అని చిన్న మొగము పెట్టాకొంటాడు.)

అనం—పడుకోండి నాన్నా! చాలా రాత్రి అయింది.
(అని వాళ్ళకి దుప్పట్లు కప్పి నరుకుంటుంది.)

గోపి—అమ్మా! నువ్వు నాదగ్గరపడుకోవే? నాకు
భయము వేస్తుంది.

అనం—భయములేదోయి నాచిన్నినాన్నలు! (అని
ముద్దుపెట్టుకొని, దుప్పటి నరుత్తుంది) వెంకడుంటుందిగా. భోం

చేసి యిప్పుడేవస్తా, పడుకోనాన్నా. (అనందమయి భర్తతో ప్రక్కగదిలోకి వెళ్ళిపోతుంది. అపడకగది గోదీచీపము కొంచెము తగ్గించేసి ఉంటుంది. ఏదో అద్భుతము జరగబోతున్నట్లు దీపము బెరుగుచుంటుంది. వెంకి మూలకూర్చొని కునికిపాట్లు పడుచుంటుంది. ఇంతటిలోకే సీధికిట్టికోంచి ఒక చిన్నకుర్రాడు, పడేర్లుంటాయి, ప్రవేశిస్తాడు. రంగురంగుల లాగు తొడుకొన్నాడు. వాడేమీ స్రుతాపు అతను వచ్చినప్పుడైనచప్పుడికి మీన మేల్కొంటుంది స్రుతాపు మీనను చూచి నవ్వుతాడు. మీనకూడ ఏదోది రకాలపరిచితుడు కనబడ్డట్లులు తల ఊచుతుంది.)

మీన—కీ పేరిమిటి?

ప్రతా—ప్రతాప్!

మీన—మాయి లైక్స్?

ప్రతా—మేఘాలమీద.

మీన—మేఘాల లలా పడినైతే తాయిగ దా మీరు

పడిపోరు? మీది దేవలోకమా?

ప్రతా—అవును.

మీన—(అలోచిస్తూ) మీకు తేరా తేలా వస్తాయి?

ప్రతా—మాకు తేరాలురావు.

మీన—మీ అమ్మకి ?

ప్రతా—నాకు అమ్మ లేదు.

మీన—తనకేగదా అమ్మ ఉందని గర్వము. ఈ
చేవలోకము వాడిశృంగభంగము చేదామని.) మా అమ్మ
నాన్న ఉన్నాడు. (ప్రతాపు విచార మొగము పెడతాడు.)
ప్రతాప్! ఏడుస్తున్నావా? ఈలా రా. నాపక్క—మీదకూర్చో.
(అని వాళ్ళమ్మని వాళ్ళనాన్న ముద్దు పెట్టికొవడము అది పో
పకము వచ్చి ప్రతాపుని ముద్దు పెట్టికొబోతుంది ప్రతాపు
కొంచెము తొలగిపోతాడు.) అయితే నువ్వెందు కిక్కడి
కొచ్చేవు?

ప్రతా—మీకు మీఅమ్మ కథలు చెప్పతుంటిందా?
అవి చినడానికి- మా కెవ్వరికీ కథలు రావు.

మీన—ఆఁ.

ప్రతా—అవును.

మీన—ఏకథ చెప్పమన్నావు?

ప్రతా—ఈగ ఇల్లలకుతూ పేరు మర్చిపోయింది అది.
మీన—ఓహో అదా? ఆఖరికిదానిపేరు తెలుస్తుంది.

ప్రతా—పోనీలే పాపము. ఎంతెంతమంది దగ్గిరకూ
చెప్పింది. (అని పోబోలాడు)

మీన—ఎక్కడికి వెళ్తున్నావు.

ప్రతా—తక్కిన కుర్రాళ్ళకి చెప్పాలి.

మీన—ఉండు. ఎన్నోకథ లొచ్చునాకు. అవి మీ

వాళ్ళ విన్నారంటే—

ప్రతా—అయితే రా నాతో—మన మెగిరిపోదాము.

మీన—ఎగిరా? ను వెళ్ళగలవా?

ప్రతా—ఊ. నీ కెగరడం నేర్చుతా. చక్కా—ఎగిరి పోదాం.

మీన—(సంతోషిస్తూ) శేషూ, నోప్రా?

ప్రతా—వాళ్ళున్ను.

మీన—(కేషూ, గోవులను లేపుతుంది) ఒకే, ఇది గోనురా ఒక అబ్బాయేం మన కెగరడం నేర్పుతాడట.

కేషు—ఏమోయి నువ్వు నిజంగా ఎగరగలవోయి?

ప్రతా ఇదిగో చూడు (అని మీద కెగిరి చూపిస్తాడు. పిల్లలందరూ అద్భుతమైన గాడిడి చూచి న్నట్లు సంతోషించి కేక వేస్తారు ప్రతాపు క్రిందికి దిగుతాడు)

కేషు—ను వ్వేలా ఎగి కేవోయి?

ప్రతా—ఇదిగో ఈ భూతింత రా సీసుకొండి పాదాల కని కొంచెము భ్రష్టమిస్తాడు. వా శ్పది రాసుకొని మీద కెరు గుతారు. ఇంటికొక్కప్పుడు పడేలమని తగులుతుంది)

మీన—(బుర్ర) తడుముకొంటు) ఏం చెబ్బ తగిలింది.

ప్రతా—రండి కిటికీలోంచి పై కెగిరిపోదాము. (వా శ్పదరు కిటికీలోంచి ఎగిరిపోయి ఆకాశమార్గాని పోతాడు.)

2 వ రంకము.

—

దేవలోకము.

(దేవలోకములో చిన్న తాటాక్కిలు. అది బాటకిదూరంగా లోపలికుంది. దానికి పెళ్ళిడానికి చిన్నదారుంది. అదారికి ఇవతలా అవతలా కోటను మొక్కలు - వాటిపక్కనే శుంకిస మొక్కలు, వాటిపక్కని నీమతోటకూర, ఎంలొరమ్యంగా ఉంది. లోపల, సన్నజాజి విరజాజి, రాధామనోహరము, మాలతి, మొదలైనవతలు, చిన్న చిన్న పందెరలు వేసి

పాకించిఉన్నాయి. వాటికినడుమను, మల్లెలు, చామంతులు, కిష్కలామర మొక్కలు చిన్నచిన్న నుళ్ళకట్టి నాటిఉన్నాయి. ఇదంతా కంటికి ఎంతో నేత్రప్రవర్ణంగా ఉంది. దారిపొయే పోతివాడు, ఇ దెవ్వరి దీయిల్లు—ఎదో పెద్దభవనములాగు— ఎంత బాగుండని ఒక మారానందించిపోయేవాడు. ఆఉద్యానవనములో నలుగురు చిన్నపిల్ల లాడుకొంటున్నారు. ఒకడు జామిచెట్టెక్కి కాయలుకోసి క్రింద పడేస్తుంటే తక్కినవాళ్లు పెనుగులాడుకొంటూ తింటుంటారు. మీన వాళ్ళని తీసుకొని పోతావు తిన్నగా అక్కడికి వస్తాడు.)

పరీతా—ఓక్కో, ఒక్కో మనకో అమ్మను తెచ్చేను.
పిల్లలు—ఏదీ ఏదీ! (అని మీనమట్టుమూసి వింతవ

స్తువులాగు చూచి ఆనందిస్తారు) నువ్వు మా అమ్మవా?

మీన—(ఇదేమిటిరా, నేను కోరింది యింతవ్వరలో
నంపాస్తమయిం దనుకొని, పోసీలే యిదీమంచిదే, కాని
వీళ్ళపార్శ్వన పెంటనే అంగీకరిస్తే చులకనైపోతుంది వ్యవహార
మనుకొని) నాకు తేలీకు, ఏం చెయ్యాలో!

పిల్ల—తెలియకపోతేనేం. మ. కమ్మ కావాలి (అదో
పెద్దకారణం లాగు.)

మీన—(ఇక నింకా బెట్టునరిచేస్తే పోనీ మాకక్కడే
దులే అంటూనేమో కొంపదీసి అని తొందరగా) సరేలెండి,
(తనఅధికారమంతా ఒకమారు చెలాయిద్దామని) ఒరే! ఆ
జామిచెట్టెక్కినవాడెవ్వరు?

పిల్లలు—సూర్యం.

మీన—సూర్యం, ఇలారా, నిన్నేమిచేస్తానోచూడు
(అని కళ్ళెర్రచేస్తుంది. పిల్లలందరు నవ్వుతారు. ఆనవ్వుచూచి
మరీమండిపడతుంది, తన అధికారము చుల్కనచేస్తున్నారని)
ఎందుకానవ్వు? పదండి లోపలికి. (సూర్యం గజగజవణికిపో

తు చెప్పు దిగుతాడు. పిల్లలని తీసుకొని మీన, యింటిలోకి వెళ్తుంది) ఉండండి మీనా! న్నా బువ్వకి నిద్రపుస్తే నేనాని హా కేవనీకాదు కూర్చొండి పీటమీద (అని వట్టివేల చూపిస్తుంది అపిల్లలందరు మౌనైతి భోజనాలకి అలవాటుపడ్డవాళ్ళే, అంచేత వాళ్ళు వరసవరసగా కూర్చొని తల్లి యే సవకాయపిండివంటలు వజ్జిస్తుందో అని చూస్తుంటారు.) కంచా లెట్టు కొన్నారా ?

పిల్లల—ఇకనో (అని వట్టివేల చూపిస్తారు.)

శేషు—మీనా! నువ్వు మాఅమ్మనా ఏమిటే ?

రంగ—(పిల్లలో చిన్నవాడు. మూడేళ్ళుంటాయి కాని మాటల కేసుపై ప్రశ్న వాడేవా చాలాడు.) అమ్మా! మా చేపలే గోపి నా కూర్మతా ప్రాసకొన్నాడు ?

సూర్యం—(ఆజ్ఞలులోకంతా పెంకివాడు కయ్యానికి కాలుతవ్వతాడు.) పెక్కిరిస్తున్నా కేషూ ? తంతా.

మీన—(తనతల్లిని జ్ఞాపకము తెచ్చుకొంటు) ఓరే అబ్బాయిలు ! అల్లరిచెయ్యకండి, నాన్నగాకేవో కచ్చేరి కాగితాలు రాసుకొంటున్నారు. అల్లరిచెయ్యకండిమ్మ. రంగా ! ఏమిటా దిక్కులుచూడం. అన్నయచూడు ఏలాతి

నేస్తున్నాడో. ఉండు కలిపిపెడతా (అని వత్తోత్తికంచెములో వత్తోత్తి బువ్వకలిపి పెడుతుంది.) ఈకాస్తా తినీ అమ్మా! ఎలాఉంటావు? (అని వాల్లభోజనాలైన తర్వాత పక్కవేసి పక్షకోపెడుతుంది.) అందరు, కళ్ళు మూసుకొని పడుకొండి. నేనో కథచెబుతాను.

పిల్లలు—అవునే అమ్మా! ఏం కథ చెబుతావు?
మీన—(ఈచేశ మిన్ని చిక్కులలో పడిపోయింది, ఓమతస్తుడని చూస్తే ఓమతస్తుడికి పడదు, బద్ధవైరము- దీనిని ఉద్ధరించే సాధన మేమైనా ఉందా లేకపోతే యింతేనా అని అలోచించినట్లు) ఏం కథచెప్పను?

నూర్యం—ఏం కథ ?

గోపి—ఏడుచేపలు కథచెప్పే అక్కా— (వేళుకొరు
కొట్టు) అమ్మా !

మీన—అలాగే, కళ్ళుమరాసుకొని ఊ కొట్టింది. అన
గనగా ఓఊళ్ళో ఓరాజుండేవాడు.

రంగ—ఏరాజు ? వేరులేదు ?

మీన—(అన్నా ఏ డెక్కడసాధ్యం. పరీక్ష చేస్తు
న్నాడే ఏమిటి—అయినా ఏడి తెక్కడ లొంగుతానని) కపో
తరాజు.

రంగ—ఈగ్గకథచెప్పవు ?

మీనా—మనిషాకథ చెప్పమంటే ఏలాగు. ఏకథా చెప్పను. పడుకొండి. మేము భోంచెయ్యెక్క? (అని తల్లిగొంతుకలాగు గొంతుక పెట్టుకొని అతిమాధుర్యంగా) ఏమండి లేస్తారా ఏమిటి రెండూమూల రాత్రీయింది

ప్రతా—(ఇదేమిటిరా నవ్విలా మన్నిస్తున్నా దనుకొని) తమాషాకదు?

మీనా—(ఎన్నాళ్ళకో పెళ్లైంది; యిప్పు డితను ఇలా అంటున్నాడనుకొని) మీకీష్టములేదా?

ప్రతా—ఇష్టములేదు. నువ్వు మా అమ్మవి.

మీన—(విడుగురిని నెత్తిమీద పట్టుకొని) పోనియ్యి,
ఇష్టము లేకపోతే.

హితా—నీకు కోడలుమా ?

మీన—మీకు నామీద ప్రేమఉంటునా ? మా
నాన్నకి మా అమ్మమీద ఎంతో ప్రేమ !

గోపి—(నాన్న, అమ్మ అనే పదానికి హాసకమావచ్చి)
వెళ్ళిపోదామే మీనా మంచికి.

మీన—అవును, మమ్మల్ని దొంగబెట్టి (అని ఎంత అణి
గిమణిని పతిరాజులో మెలగినా, కావలసినప్పుడు వాడినే నపు

ఖరీలాగు ఉపయోగించుకోగల శక్తి నాలోనుం దన్నట్లు,
తీవ్రంగా) వెంటనే చూపుయాణము.

పిల్లలు—చుమ్మలిని వదలి వెళ్ళిపోతా ?

మీద—మళ్ళీ వస్తాకా ! అల్లరిచెయ్యకండి. భయము
లేదు లెండి. వెంకి నాయము పడుకుంటుంది. (వెళ్ళాములా
గున) ఏమండి మరిచిపోకండి మీమందు తాగడం. జబ్బుము
దిరిపోతుంది.

ప్రతా—(ఇదేమిటిరా ఇది నన్నింకా యిలామన్ని
స్తుందని) మరిచిపోనులే.

కి వ ర ం గ ము.

—అంతానానా—

(మొదటిరంగములోని గది. తెల్లవారుచున్నది. కిటికీలోనుంచి వెళ్ళుతున్నట్లుంటుంది. ఆనందమయి చప్పుడు చెయ్యకుండా వచ్చి పడుకొన్న ముగ్గురుపిల్లలను జూచి మూడులక్షల రూపాయిలులాగు మురుస్తు, సంతోషంగా తనలోలానునవ్వుకొంటు, కులాపాగా కూనిరాగము తీసుకొంటు, అద్దమెదుట నిల్చుండి బొట్టపెట్టుకొంటుంది.)

మీనాన—(నిద్రలో) ప్రతాప, మళ్ళీరావాలినుమా?

ఆనం—పమిట మీనా? ఎప్పుడు ప్రతాపేనా- బాగుండదే ఎవ్వరేనా వింటు నవ్వుతారే.

మీన—(కళ్ళనులుపుకొంటు లేస్తుంది) అమ్మా మేము దేవలోకము వెళ్లేమే.

ఆనం—ఛీ! ఊరుకో! ఏదోకలగన్నావు.

మీన—కలగాదే నిజమేనీ, కావలసిన అన్నదడుగు, గోపినడుగు. అక్కడేం, మంచిమంచిపువ్వులు అనికన్నాయే.

ఆనం—(ఇదేమిటిరా ఈనిక్కేవంలాటి కూతురుమీద ఏదైనా పీడ వాలిందా ఏమిటని దిగులు పడతుంది) ఏమీ

లేదు ఇలాచూడు (అని మొగముమీద కొంచెము నీళ్లుజల్లుతుంది.) పెలుకవ వచ్చిందా ?

మీన—(తల్లికేమిటిరా తెలియకుండాఉంది, ఎలాచెప్పితే బోధపడుతుందని) నిజమేనే ! ప్రతాపు, సూర్యంవార్లు ఎంతో బాగున్నారు. ఎంతోచక్కని బట్టలు కట్టుకొన్నారు. నేను, అన్నా, గోపి నాలుగురోజులుండి వచ్చేము. వాళ్ళింకా ఉండనున్నారు కాని, నువ్వు మేము కనబడలేదని పంపెంక పెట్టుకొంటావో అని వచ్చేసేం ! ఇప్పుడే వెళ్ళిపోయేడు ప్రతాపు.

అనం—(దీనిమీద ఏదో భూతము వాలింది నిజమే అని కళ్ళపెంబడి నీళ్ళుతెచ్చుకొంటుంది. ఇంతలోకి పొరిగింటి సుందరమృతనకొడుకుని తీసుకొని వస్తుంది. కొడుకోని దేశ్వవాడు. చిన్నవాడైనా కోభనపు పెళ్ళికూతురంతసిగ్గు) ఇదేమిటిది వదెనా? మా అమ్మాయిమీద పీడేదో వాలింది. ఎక్కడో దేవలోకము వెళ్ళిందట. నాలుగు రోజులలో డుండి చక్కావచ్చిందట. చిన్నరాత్రి పడుకోపెట్టినప్పటికీ మీలేదు. (అని కన్నీరు జోట జోట కారుస్తుంది.)

సుంద—ఇదేమిటి వదెనా నీకేం మతిపోయిందా ఏమిటి? ఈమాత్రానికే. ఏదోకలగండి.

ఆనం—(గర్జదస్వరముతో) నాపెద్దకూతు రీలాగే కలలుగని మాయమైపోయింది, వదెనా!

సుంద—ఏమీలేదు ఊరుకోవదెనా! ఇంకోగడియకు మాఅబ్బాయి, ఇది అందరు కలిసి ఆడుకొంటారు. ఏమిటేమీనా?

మీన—(మాటలాడకుండావచ్చిన ఆలబ్బాయికేసి శైశ్వవాల్యకుండా చూచిచూచి) ఏమోయి, ప్రతాప్, మ

మృలనితీసుకెళ్ళడానికి వచ్చేవా? (అని వాని దగ్గరకెళ్ళి చెయ్యి పట్టుకొని తీసుకొచ్చి తనమంచముమీద కూర్చోపెట్టి కొంటుంది)

సుంద—(నవ్వుచు) వదేనా! చూచేవా, నీకూతురుచిన్నది చిన్నది అంటావు పెళ్ళిచెయ్యమంటే. అప్పడే బావని మంచంమీద కూర్చోపెట్టుకొని సరసాలాడుచున్నాది.

ఆనం—(చిన్ననవ్వునవ్వుకుంటు) ఎవ్వ కే మీనా నిన్ను తీసుకు వెళ్ళినది? ఈ ప్రతాపేనా ?

మీన—(ఈమాటకేమి వినిపించుకోకుండా ప్రతాపులో) మందుతాగడం మరిచిపోలేదుకదా మీరు ?

ప్రతా—(ఇదేమిరా ఈమీన నన్నీలామన్నిస్తున్నాది. ఏమో దేముడికే ఎరుకనుకొని) ఏమ౧దు ?

మీన—అం. రాత్రిమీలోచెప్పే గూటిలోపెట్టినచే నుకానండి ?

ఆనం—(చేతిలో మీనమొగము తనవైపుతిప్పుతు) అమ్మా, పెరితల్లీ ! ఇంకాచెలివిరాల్లేదా? రాత్రి నువ్వొక్క-

డున్నావు. ప్రతాపెక్కడన్నాడు. ప్రతాపు వాళ్ళింటిలో వాళ్ళమ్మదగ్గర పడుకొన్నాడు. మందేమిటి? ఆమన్నింపేమిటి?

సుంద—ఏమీలేదు వచ్చెనా పద. ఏదోకలగంది. దానిని మరేమి ఇదిచెయ్యకు. దానికే తెలివస్తుంది. వాళ్ళు వాళ్ళు ఆడుకొంటారు. పద (అని అయిదరు పెద్దవాళ్ళు వెళ్ళిపోతారు. మీన ప్రతాపుని అలాచూస్తుంటుంది. ప్రతాపు మీనచెయ్యట్టుకుంటాడు. వాళ్లందరు మంచాలు దిగి ఆడుకొంటుంటారు.)

13783